

ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ 1-20

ΥΠΟ ΤΟΝ ΤΙΤΛΟ:

ΟΛΑ ΣΤΟΝ ΥΜΝΟ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΣΚΕΨΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 16

α) ΔΙΑΠΛΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΣΕ ΣΥΝΑΡΤΗΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

β) ΟΜΟΙΟΜΟΡΦΗ ΑΣΚΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

α) Διάπλαση του δικαίου σε συνάρτηση με την νομολογία.

Ο Αριστοτέλης είπε στους ανθρώπους: **«ου γαρ δυνατόν ταύτα του νομοθέτου προΐδείν»!** Δηλαδή ο νομοθέτης δεν «προ-είδε» τα πάντα κατά την σύνταξη ενός νόμου.

Καθόλου ασυνήθιστο φαινόμενο, από την εποχή του Αριστοτέλη!

Όμως αυτό όπως θα δούμε πιο κάτω δεν σημαίνει ότι το νομικό κενό της τυχόν ελλιπούς νομοθετικής πρόβλεψης, θα μπορεί να το καλύπτει η δικαστική λειτουργία.

Καθήκον του δικαστού δεν είναι να παράγει και δεν πρέπει να παράγει δίκαιο.

Κρίσιμης σημασίας περί την δικαιοσύνη, κεφάλαιο η διάπλαση του δικαίου.

Αρχικά η λέξη διάπλαση ετυμολογικά(δηλ. το «έτυμο»/παραγωγή) της λέξης συντίθεται από την πρόθεση διά + ρήμα πλάθω, ήτοι σχηματίζω, δημιουργώ, με πλησιέστερη συνδεόμενη λέξη την διαμόρφωση (διά+μορφή), ήτοι δίδω (πνευματική) μορφή.

Επομένως ο νομικός όρος διάπλαση δικαίου λαμβάνοντας ως βάση τις ερμηνείες των λεξικών μπορεί να καταγραφεί ως «παραγωγή» δικαίου, «σχηματισμός» δικαίου, «απόδοση πνευματικής μορφής δικαίου» - όλοι όμως αυτοί οι όροι «παραμερίζονται» μπροστά στον εντελώς καταλληλότερο και ακριβέστερο εκφραστικό όρο: **δημιουργία δικαίου.**

«Παραδεκτά» ως αληθή γεγονότα:

Μέσα από περιστάσεις δύσκολες, σκληρές γεμάτες ερωτήματα και «πίεση», διφορούμενα και προς ερμηνευση θέματα, κενά νόμων και ασάφειες νόμων, ο αγώνας του δικαστού δεν είναι απλά δύσκολος, αλλά Τιτάνιος. Κάθε του λέξη ευθύνη, κάθε του φράση δέσμευση του εαυτού του, κάθε του καταληκτική απόφαση δημόσια «έκθεση» του στην κοινωνία και «εναπόθεση» του εαυτού ενώπιον όλων προς κρίση.

Επομένως το έργο του δικαστού πέραν του ότι είναι δύσκολο, βαρύ, απαιτητικό και όσο κανένα απολύτως άλλο επάγγελμα λεπτό και «λεπτεπίλεπτο» είναι συνάμα το πιο «βασανιστικό» και άκρως ηρωικό διότι, περιέχει «κρίση»:

και ο Θεός κρίνει, αλλά αυτός είναι ο Θεός, ενώ ο δικαστής είναι ένας απλός άνθρωπος με αδυναμίες.

Όμως το καθ' ημάς πλέον σκληρό γι' αυτόν είναι, ότι ο δικαστής δεν κρίνει απλά όπως πολλοί θεωρούν

- **αλλά κρίνεται.**

Ο δικαστής είναι ο μαχητής στην πρώτη γραμμή της ασφάλειας του δικαίου.

Αρα αυτή η «δουλειά», πέραν της αυτονόητης εντιμότητας και ηθικής ακεραιότητας απαιτεί (κυριολεκτικά) υψηλές ικανότητες, υψηλή νοημοσύνη, εκτενή νομική γνώση καθώς και γενικές γνώσεις, εργατικότητα, τεράστιο κόπο και τεράστια πνευματική δύναμη!

Ο γράφων όταν ρωτήθηκε κάποτε από ανώτατον δικαστικό, γιατί δεν υποβάλλει αίτηση για το δικαστικό σώμα, απάντησε απλά ότι δεν έχει τόσες γνώσεις και δεν κατέχει τόσα νομικά, ώστε να αναλάβει αυτό το τεράστιο πνευματικό βάρος- όμως ο καλός και ευπροσήγορος «ανώτατος» είχε άλλη ...ευνοϊκή άποψη.

Παρά τις δυσκολίες θεωρούμε ότι ναι, «αξίζει τον κόπο» ένας άνθρωπος να είναι δικαστής, διότι η κοπιώδης άσκηση του δικαίου από αυτόν καταλήγει σε εκ της σκέψης του παραγωγή γλυκών καρπών υψηλής προσφοράς προς την πανώρια ιδέα του δικαίου και προς την κοινωνία.

Ας δούμε λίγα απλά θέματα για την δικαστική διάπλωση(διαμόρφωση) του δικαίου.

Τήρηση ισορροπιών

Κατ' αρχάς, ας δούμε το θέμα στην πρώτη του βάση στήριξης των αυτονόητων ισορροπιών του αγώνα:

- ο νομοθέτης θέτοντας δίκαιο, κατασκευάζει τα όπλα,
- ο δικαστής ως ο καλός ...στρατιώτης χειρίζεται τα όπλα αυτά στην μάχη του δικαίου.

Η ισορροπία δράσης των (υπό διάκριση) δύο λειτουργιών, νομοθετικής και δικαστικής, πρέπει να τελεί αυστηρά εντός των ορίων του αρχαιοελληνικού ρητού - «καθ' εἰς εφ' ὧ ἐτάχθη»!

Ο νομοθέτης:

- Ο νομοθέτης εντός του κοινοβουλίου κάνει την ...δουλειά του, «καλή ή κακή». Κατά τεκμήριο εν τη σοφία του είναι ορθός ο νομοθέτης - βλέπε μάλιστα και ασφαλιστικές δικλίδες «αναπομπής» από τον πρόεδρο, προσβολής αντισυνταγματικότητας.

Ο δικαστής:

- Ο δικαστής εντός της δικαστικής αίθουσας για να θεωρηθεί ότι κάνει καλά την δουλειά του πρέπει απαραίτητα – πέραν της ορατής ακτινοβολίας της προσωπικότητας και του κύρους τους, της ευγένειας, της επιμέλειας κ.α. γνωστά), να πείθει την κοινωνία ότι είναι νομικά ...αυτάρκης. Ο δικαστής στην επιτέλεση του δικαστικού του έργου δεν πρέπει σε καμία περίπτωση πλάγια επεμβαίνοντας στο έργο του βουλευτού να προβαίνει σε νομικονομοθετικές λύσεις. Η εκ διαπλάσεως έμμεση παραγωγή θετού δικαίου από τον δικαστή, αποτελεί «εξωτερική» βοήθεια λύσης νομικών επί της έδρας προβλημάτων μέσω του (δευτεραγωνιστικού) ρόλου της απολυτρωτικής μεθόδου της «κκεττάπας» την οποία «παράνομα» χρησιμοποιούσαμε στο γυμνάσιο για τα αρχαία Ελληνικά και τα Λατινικά. Αυτό είναι όντως μια εύκολη, όχι όμως καλώς αρμόζουσα λύση. Διότι αυτό το οποίο καταγράφεται από τον δικαστή σε μια συγκεκριμένη απόφαση πρέπει να διαλαλεί ότι είναι το αποτέλεσμα της άσκησης του αυθεντικού δικαίου, μέσα από ερμηνεία και πρακτική επεξεργασία του γράμματος και πνεύματος του υφιστάμενου νόμου και όχι υπό-στηρίγματα εξ ενός κατασκευασμένου και κατά πλάσμα «νόμου».

Ο δικαστής ως κριτής των ανθρώπων πρέπει να ανταποκριθεί στο κάλεσμα της δικαιοσύνης και να δώσει λύσεις σε συμμόρφωση με παραμετρικούς οδηγούς:

- η αρνησιδικία δεν επιτρέπεται.
- επειδή δεν είναι νομοθέτης δεν πρέπει ούτε και πλάγια να «νομοθετήσει».
- η απόφαση του συνάμα δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να είναι άτολμη.
- απόφαση του πρέπει να είναι σαφέστατη και ποτέ διφορούμενη ή «ανεξιχνίαστη».
- πρέπει οπωσδήποτε θα δοθεί η καλή και ισχυρή λύση.
- εκτός από «καλή» και ισχυρή η λύση, ασφαλέστατα πρέπει να είναι και δίκαιη.

Στην πορεία του δικαστού μαχητή,

-μεγάλο μέρος της δύναμης του θα φανεί εκεί όπου ο νομοθέτης δεν προνόησε ή δεν διασαφήνισε την σκέψη και τον στόχο του εντός νόμου, για θέμα που αφορά την κοινωνία και την εν γένει θεματική κοινωνική συμπεριφορά.

-κατά την άσκηση του υψηλού καθήκοντος του δικαστού προκύπτουν καινοφανή θέματα και ζητήματα, περιπτώσεις κενών νόμου για συγκεκριμένα άλλα θέματα, καθώς και συγκρούσεις υφιστάμενων νόμων.

Όλα αυτά πρέπει να τα αντιμετωπίσει και να δώσει λύσεις: είναι υποχρεωμένος.

Είναι ακόμη αναμφισβήτητο γεγονός και σκληρή αλήθεια ότι η δικαιοπλασία (πλάθω δίκαιο) είναι για τον δικαστή μια (εξ ανάγκης να βρει λύσεις) «Σειρήνα», η οποία πολλάκις «ξελογιαστικά» προσπαθεί να τον παρασύρει με παρέμβαση στο έργο του. Ο δικαστής δεν επιτρέπεται να «κατασκευάσει» νομοθεσία για να λύσει νομικά προβλήματα και ζητήματα. Σαν Οδυσσέας ο δικαστής πρέπει να κωφεύσει προς αυτήν την Σειρήνα και με δύναμη και υπερηφάνεια ακολουθώντας την καλή του δικαίου οδό, υποχρεούται να βρει τις σωστές λύσεις.

Η προσήλωση στην διάκριση των κρατικών λειτουργιών(όχι εξουσιών) είναι η πρώτη «οδηγία», στα «sos» προς τους φοιτητές στην νομική σχολή στο (σχετικά) δύσκολο μάθημα του συνταγματικού δικαίου. Σοφότατη οδηγία!

Ο δικαστής μέσα από τις φιλοτίμες του προσπάθειες για κάλυψη της αγωνίας του λόγω των κενών ή ασαφειών της νομοθεσίας ή των καινοφανών θεμάτων, θα πρέπει να δράσει με βάση την προς αυτόν «αιώνια» ανοικτή εντολή:

τον άριστο και μαγικό κανόνα της διακριτικής ευχέρειας/εξουσίας.

Στην (ακριβή και αυστηρή) πανεπιστημιακή διδασκαλία, η διακριτική ευχέρεια ορίζεται ως: « **η εξουσία του δικαστού να ενεργεί κατά την κρίση του εις περιπτώσεις όπου δεν προβλέπει ο νόμος**».

Η προσπάθεια του όμως αυτή δεν πρέπει να είναι ή να καταλήγει σε μορφή νομοθετικού χαρακτήρα, ως περί το δίκαιο διαπλαστική πράξη, αφού αυτό απαγορεύεται στον δικαστή, καθ'ότι πρόκειται περί αντισυνταγματικής πράξης. Ο λόγος είναι πολύ απλός: τα όρια του συνταγματικού καθήκοντος του δικαστού εξαντλούνται όχι στην παραγωγή δικαίου, αλλά στα δικαστικά όρια τα οποία δεν είναι αλλά (ούτε και περισσότερα) από την ερμηνεία και την εφαρμογή των νόμων.

Ως θεσμικός παράγοντας ο δικαστής δεν παράγει δίκαιο αλλά, ερμηνεύει, ασκεί και εφαρμόζει το δίκαιο.

Τυχόν εκ διαπλαστικής μεθόδου και τακτικής, καταληκτική από καθ' έδρας διάπλαση δικαίου από τον δικαστή αποτελεί παραγωγή δικαίου, όμως το έργο αυτό αφορά την νομοθετική εξουσία και όχι την δικαστική. Διότι ο δικαστής απλά δεν είναι βουλευτής. **Οι αρμοδιότητες και λειτουργίες εκάστης των τριών εξουσιών πρέπει να τελούν εντός των εκ του νόμου πλαισίων και αρμοδιοτήτων τους ανεπηρέαστες και τα πλαίσια τους είναι απολύτως απαραβίαστα.**

Η μή είσοδος μιας εξουσίας στο πεδίο άλλης είναι υψωμένη σημαία ανακοπής και ορατό σύμβολο εγγύησης της σωστής και χωρίς παρεκτροπές λειτουργίας της (ολικής) κρατικής οντότητας.

Πολλές φορές βοηθά η υποθετική αντιστροφή θεμάτων ώστε να μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως παράδειγμα η αντίθετη σκέψη με σκοπό να εξαχθούν συμπεράσματα τα οποία θα οδηγήσουν τον άνθρωπο στην αλήθεια:

φανταστήκατε ποτέ έστω για ένα δευτερόλεπτο τον βουλευτή κατά την συνεδρίαση του σώματος να «κάμνει» τον δικαστή και να εκδίδει αποφάσεις; Η (διαζευκτικό) π.χ. τον τάδε υπουργό ή λειτουργό να κάμνει τον νομοθέτη και να ... εκδίδει νόμους; Επομένως;

Αποδεκτό θέμα : κανείς νομοθέτης όσο προνοητικός και σοφός και αν είναι δεν μπορεί να προβλέψει τα πάντα ή ακόμη και αν προβλέψει τα πάντα θα τον «ξεπεράσουν» η ασταμάτητη στον χρόνο ροή των γεγονότων, η πορεία του ανθρώπινου βίου και η εξέλιξη της κοινωνίας: διότι κατά τον Ηράκλειτο «τα πάντα ρεί». Όσο και να «τρέξει» ο νομοθέτης έρχονται θέματα μπροστά από αυτόν αφήνοντας τον πίσω.

Επομένως αν υπάρχει ανάγκη «νέου» δικαίου, (σχεδόν πάντα υπάρχει) και τροποποίηση νομοθεσίας(και αυτό σχεδόν πάντα υπάρχει) τότε καλείται ο νομοθέτης στην αρένα: και ο νομοθέτης θα προβεί εξ εμπειρίας σε «επαγγελματική κατασκευή» νομοθεσίας σε πλήρες (όσο το δυνατό) εύρος κάλυψης με βάση όλους τους αιτητικούς παράγοντες και όλες τις επιβεβλημένες από την κοινωνία παραμέτρους και οδηγίες για κάλυψη των αναγκών και απαιτήσεων της και όχι του συγκεκριμένου, στενά ατομικού και «ξεμοναχιασμένου» θέματος που προέκυψε από τα γεγονότα μιας και μόνο δίκης!

Σύνδεση απόφασης με το μέγεθος διάπλασης δικαίου.

«*Μέτρον άριστον*» έλεγαν οι αρχαίοι ημών πρόγονοι, δηλ. όλα στην ζωή μας πρέπει να τελούν σε μέτρο/ισορροπία = ως λογικός κανόνας, σωστή βάση, καλό πρότυπο σύγκρισης, αρμονική κίνηση, και θαυμάζουμε τους (άριστους) κατέχοντες το «μέτρο».

Δεν θα μπορούσε το άριστο μέτρο να απουσιάζει από τις γραμμές μάχης της δικαιοσύνης -σε απλή απόδοση ως «μέτρο».

Καθ' ημάς η «σκληρή», υπερβολική και εργολαβική προσήλωση σε βαθμό αμετροέπειας χρήση της δικαστικής νομολογίας, ώστε με την καταχρηστική δεσμευτικότητα της ως το «προηγούμενο» να τελεί σε βαθμό ένταξης του (έστω και πλαγίως, έστω και επικουρικώς) στα πινάκια της νομοθεσίας υπό μορφή οιονεί νομοθεσίας,

καταλήγει ότι δυστυχώς η απόφαση, πλέον διαπλάθει ή τρόπον τινά διαπλάθει το δίκαιο μέσα από τον ανάλογο επίσης υπερβολικό αυτό βαθμό εφαρμογής και επίδρασης τελούσα πλέον ως δεδομένη εικόνα της νομοθεσίας.

Αρα λοιπόν βρισκόμαστε μπροστά από μαζική δικαστική παραγωγή οικοδομικών υλικών με προώθηση τους για το κτίσιμο δικαίου.

Αυτή όμως η υπερβολή αποτελεί νομική παρεκτροπή, διότι καθήκον του δικαστή δεν είναι να διαπλάθει ως πρωτογενής γεννήτορας τους νομικούς κανόνες και το εν γένει δίκαιο, αλλά ούτε ακόμη και δευτερογενώς από την επιπτωτική ροή του νομολογιακού αποτελέσματος.

Είναι ανεπίτρεπτο μέτρο για τον δικαστή με την «κόψη» του σπαθιού της Θεάς Θέμιδας να καταγράφει τρόπον τινά νόμους οι οποίοι αυτοί «νόμοι» με την επέκτασή τους να επηρεάζουν και κατευθύνουν εκ διαπλάσεως το δίκαιο. Η δράση του δικαστού πρέπει μεν να λειτουργεί υπό ελεύθερο πνεύμα, όμως συνάμα πρέπει και να περιορίζεται πρακτικά στα καλόπιστα όρια των συντεταγμένων της άσκησης και απονομής του δικαίου.

Κίνδυνος ειδικά για προερχόμενη από τα δικαστήρια, διαμόρφωση του δικαίου.

Είναι πολύ επικίνδυνο (επί =κίνδυνος δηλ. κοντά στον κίνδυνο/επί του κινδύνου) η νομολογία έστω προερχόμενη από μία των τριών λειτουργιών τους κράτους, να επεμβαίνει ως γεννήτορας στην νομοθετική παραγωγή δικαίου, έστω και εκ διαμορφώσεως.

Οι λειτουργίες νομοθετικής και δικαστικής μορφής εντός του πολιτειακού πλαισίου του κράτους δικαίου ενώ είναι κρυστάλλινα καθορισμένες, επειδή όμως τελούν σε στενή οιονεί «συγγένεια»,

τότε η εγγύτητα αυτή και η αλλήλοις εξαιρετικά ευαίσθητες θεσμικές ισορροπίες χρειάζονται προστασία από τυχόν συγκρούσεις.

Η μή επιμελέστατη τήρηση και προστασία ισορροπιών και των ορίων πιθανότατα θα θρέψουν υποψίες, ενώ η εν τη πράξει παραμικρή εκτροπή μπορεί να προκαλέσει «παρεξηγήσεις» και αντιδράσεις.

Επομένως η νομολογία δεν πρέπει και δεν έχει κανένα δικαίωμα κατά παρεξήγηση να εισέρχεται στην οδό εκείνη η οποία φέρει τον αριθμό του ασταμάτητα ανακαινιζόμενου και συνεχώς εμπλουτιζόμενου κτιρίου της διάπλασης του δικαίου μεταφέροντας σ' αυτό οικοδομική ύλη. Κανείς εκτός από τους παράγοντες τους οποίους θα αναφέρουμε πιο κάτω δεν μπορεί σκαρφαλώνει πιά ψηλά από όσο του αρμόζει επεμβαίνοντας και πιέζοντας πιά πολύ από όσο δικαιούται τα πράγματα, με σκοπό την διαμόρφωση του δικαίου.

Αν δεχτούμε ότι ο δικαστής με αυτό το καθήκον το οποίο εκτελεί και το έργο που παράγει, (ολικά) διαπλάθει το δίκαιο, σε βαθμό να ανοίγεται θεματικό κεφάλαιο οιονεί

παραγωγής νομοθεσίας εντάσσοντας ούτω την παραγωγή αυτή, στο «γίγνεσθαι» της νομοθεσίας, τότε σημαίνει ότι παρήξε νομοθεσία. Δηλαδή ο άνθρωπος δικάζοντας δεν ερμήνευσε και εφάρμοσε απλά το υφιστάμενο εκ των νόμων δίκαιο, αλλά καθ' υπέρβαση και υπερβαλλόντως αυτοσχεδίασε, μπήκε μπροστά από την άμαξα η οποία γράφει «νόμος» και προχωρώντας πολύ πέραν των ορίων του παρήξε δίκαιο επιπέδου νόμου, άρα μοιραία οδηγούμαστε σε νομική παρέκκλιση μη ευδαιμόνου επέμβασης του στον τομέα της νομο-παραγωγής. Με απλά λόγια υπάρχει ορατή καταληκτική παρέμβαση της δικαστικής εξουσίας στο έργο της νομοθετικής. Επειδή όμως καθ'είς εφ'ώ ετάχθη, καθήκον των νομοθετών είναι η λήψη προς τούτο, +ευγονιστικών μέτρων περιοριστικής μορφής για την προστασία της δικαιοσύνης. Το θέμα διάπλαση δικαίου από τον δικαστή είναι κεφάλαιο μεγάλο, δύσκολο και ατελείωτο. Η πορεία όμως του ανθρώπου ποτέ δεν ήταν χωρίς δυσκολίες. Τις αντιμετωπίζει.

Καταληκτικά αντιμετωπίζοντας το παρόν θέμα, θεωρούμε ότι πέραν

- των υποδείξεων/εισηγήσεων από πλευράς της δικαιοσύνης μέσω του δικαστικού ιερατείου προς την νομοθετική εξουσία για παραγωγή/τροποποίηση/βελτίωση/μεταβολή/κατάργηση για υφιστάμενα νομοθετήματα κ.λ.π. καθώς και παραγωγής νέας νομοθεσίας για συγκεκριμένα θέματα,

θεωρούμε ότι η ορθή πορεία του δικαστού/δικαστικού συστήματος θα πρέπει να είναι η ακόλουθη:

ο δικαστής μέσα από την καλή οδό της «διακριτικής ευχέρειας» και με επίσης καλό οδηγό τους Αριστοτέλειους κανόνες της επιεικειάς των Ηθικών Νικομαχείων του Αριστοτέλη με πρώτο καλό οδηγό το «εϊκόσ» = δηλ. το σωστό, το εύλογο, το δίκαιο, (και όχι «equity» ως Εγγλέζικη εφεύρεση, αλλά ως μεγαλειώδεις κανόνες της επιεικειάς της Αριστοτέλειας πανσοφίας), και βεβαίως με την νομική σκέψη την οποία απέκτησε από την νομική σχολή (μα γι' αυτό φοίτησε σε νομική σχολή)

ναι, τότε θα μπορεί (έστω με πολύ κόπο), να ξεπερνά τα προκύπτοντα νομικά θέματα, χωρίς να αναγκάζεται να «νομοθετεί» ώστε να... «δικαιολογήσει» τα στις αποφάσεις του γραφόμενα.

Η διάπλαση και εξέλιξη του δικαίου

είναι ευρεία έννοια - πολύ μεγάλο «πακέτο». Περνά μέσα από άπειρες συντεταγμένες και συνισταμένες και από όλους τους προς τούτο συνδεδεμένους φορείς όλοι ταπεινοί ιεροφάντες, της Θέμιδας το μεγαλοπρεπές της πέπλο με τιμή υφαίνοντας:

από τα πανεπιστήμια νομικής και την σκληρή δουλειά τους, την πανεπιστημιακή διδασκαλία ομού με την περί και από την φοίτηση τους συμβολή των φοιτητών νομικής, την νομική θεωρία, την εν γένει νομική επιστήμη και τα όσα δίνει στην κοινωνία, τις νομικές μελέτες, γνωματεύσεις, δημοσιεύσεις, δημόσιες θέσεις απόψεις και δηλώσεις νομικής φύσεως, νομικά άρθρα νομικών και ακαδημαϊκών, την δουλειά των μαχόμενων δικηγόρων, τις επί τούτω εν γένει σχετικές νομικής φύσης και περιεχομένου αποφάσεις των εκάστοτε κυβερνήσεων, την δουλειά και τους καρπούς της ολικής λειτουργίας των δικαστηρίων ως προς ερμηνεία και εφαρμογή νόμων (με επιφύλαξη μέσα στα ως άνω όρια δηλ. της «ανάμειξης» της δικαστικής στην νομοθετική εξουσία) με συγκεντρωτική κορύφωση την κοινωνία μας και τις ηθικές, εθιμικές και πρακτικές αντιλήψεις και επιταγές της, το σύνταγμα, την βουλή και το νομοθετικό της έργο πρωτογενούς και συμπληρωματικού και ασφαλώς μέχρι και στις επί τούτω εφαρμοστέες δευτερογενούς δικαίου νομικές/κανονιστικές και άλλες πράξεις και διατάξεις δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου .

β) Ομοιόμορφη άσκηση δικαίου.

Το θέμα του κεφαλαίου αυτού είναι ευρύτατο τόσο πολύ ως ένα δέντρο με πάρα πολλά κλαδιά και με ακόμη περισσότερα παρακλάδια. Θέλοντας να προβούμε με τις ταπεινές μας αυτές σκέψεις σε όσο το δυνατό καλύτερη ανάλυση του θέματος ας δούμε σε συντομία αυτή την μαγική νομική φράση - ομοιόμορφη άσκηση δικαίου.

Κατά την άποψη μας πέραν της έγνοιας μας περί της μή (αρνητικό, δηλαδή να μην επιτραπεί) παρεκτρεπόμενης διάπλασης του δικαίου μέσα από την ροή του δικαστικού γίγνεσθαι, όλο το δικαστικό «ιερατείο» μονίμως **πρέπει** να αγωνιά ΚΑΙ για την ομοιόμορφη άσκηση του δικαίου.

Δηλαδή (πέραν βεβαίως, της καθ'εκάστην περίπτωση βάσει και υποκειμενικών στοιχείων εξατομικευτικής/εξατομικευμένης θεώρησης) η δικαιοσύνη πρέπει **να φέρει ομοίαν μορφή**, ως ορατή και σιδηρά εγγύηση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας των ανθρώπων επιτυγχανόμενη μέσα από **την κατ'όμοιον τρόπο ισοκρυσία ομοίων κρινομένων περιπτώσεων**.

Απόλυτα αναγκαία παρένθεση: με μεγάλη όμως προσοχή να μην πέσουμε στην παγίδα της καθ'ημάς πιά άδικης κρίσης στον κόσμο: **ΠΟΤΕ να μην κρίνουμε με όμοιο τρόπο τους ανόμοιους και με ανόμοιο τρόπο τους όμοιους.**

Ανατρέχοντας για το θέμα της ομοιόμορφης άσκησης του δικαίου μέσα από την ιστορία:

Κατά την μαρτυρία του αείμνηστου και καλού πατριώτη, τέως προέδρου του ανωτάτου δικαστηρίου Ανδρέα Λοΐζου, το 1956 ενώ ήταν πταισματοδίκης στην Πάφο και συνάμα στην Πόλη Χρυσοχούς, τον κάλεσε με άλλους δικαστές ο Εγγλέζος κατοχικός αρχιδικαστής Hallinan για να τους μιλήσει αναφορικά με τα πλαίσια άσκησης του αποκοιοκρατικού ψευδονόμου(που αφορούσε αντιμετώπιση της δράσης της Ε.Ο.Κ.Α.) περί εκτάκτου ανάγκης. Ο Ανδρέας Λοΐζου λέει αυτολεξί τι τους είπε ο Εγγλέζος: *«έπρεπε να βάζουμε ομοιόμορφες ποινές γιατί κάποιοι δικαστές για μεταφορά ας πούμε φυλλαδίων έβαζαν πρόστιμο μία λίρα, άλλοι πέντε σελίνια και άλλοι ένα μήνα φυλακή».*

Προκύπτουσα αναγκαία αναφορά από καθήκον μας προς την ιστορία:

Αποκαλέσαμε ανωτέρω τον Ανδρέα Λοΐζου «καλό πατριώτη». Βεβαιότατα και ήταν καλός πατριώτης και η πατριδα τον ευγνωμονεί, διότι ο Ανδρέας Λοΐζου, νεαρός πταισματοδίκης ων, εκτέλεσε τότε θαρραλέα **δύο πατριωτικά καθήκοντα προς τον λαό μας εν καιρώ αγώνα Ε.Ο.Κ.Α. 55-59** και τιμώντας την μνήμη του ανθρώπου τα καταγράφουμε διότι τέτοιες πράξεις ανήκουν στην κοινωνία και στην ιστορία και πρέπει να μένουν για πάντα γνωστές:

- 1. Όταν ο Λοΐζου, μετέβει για τις ανωτέρω οδηγίες περί ομοιομορφίας των ποινών και ζητήθηκε η γνώμη του από τον αρχιδικαστή, τότε ο νεαρός πταισματοδίκης είχε την τόλμη ως άνθρωπος πατριώτης να πει στον Hallinan ότι:
το πρόβλημα δεν είναι νομικό, αλλά πολιτικό και μόνο με πολιτική λύση μπορεί να λυθεί το πρόβλημα και όχι με τις ποινές.
- 2. Ήταν λίγο μετά τα Χριστούγεννα του 1956 όταν ο δικηγόρος Π. Γεωργίου ζήτησε να μιλήσει για ένα πολύ σοβαρό θέμα στον δικαστή Ανδρέα Λοΐζου. Βρέθηκαν μετά από λίγο στο καφενείο (σημ. αν και ο Λοΐζου δεν το αναφέρει αποτελεί δικό μας συλλογισμό ότι αυτό πρέπει να έγινε για λόγους ασφαλείας) και ο δικηγόρος Γεωργίου τον πληροφόρησε για βασανιστήρια που γίνονταν από τους Εγγλέζους στους κρατούμενους ήρωες Παλληκαρίδη και Ράφτη στο στρατόπεδο της Λίμνης, Πάφου. Επειδή ο Λοΐζου δεν μπορούσε να προβεί με δική του πρωτοβουλία σε καταγγελία για το θέμα, ζήτησε από τον Γεωργίου να πάνε μαζί για καταγγελία στον Myftizate ώστε: *να φανεί ότι αφού εξέτασα την περίπτωση προέβηκα σε παραστάσεις.*
Ετσι ο νεαρός πταισματοδίκης Ανδρέας Λοΐζου, μετέβη με τον δικηγόρο Π. Γεωργίου στον Myftizate καταγγέλλοντας ότι οι Εγγλέζοι προέβαιναν σε φρικτά βασανιστήρια στους κρατούμενους ήρωες Παλληκαρίδη και Ράφτη στο χωριό Λίμνη της Πάφου. Ο Myftizate επικοινωνήσε με την Πόλη (Χρυσοχούς) διασταύρωσε τα γεγονότα της αναφοράς των Γεωργίου και Λοΐζου, καταλήγοντας ότι όντως οι καταγγελίες ήταν αληθείς. Αμέσως επικοινωνήσε με τον εν Κύπρω αρχηγό της αποικιοκρατίας και τα βασανιστήρια σταμάτησαν.

Τις πράξεις αυτές του Ανδρέα Λοΐζου, ως θαρραλέα συμβολή του από το δικό του βήμα και από την δική του ψυχή, στον αγώνα για την λευτεριά της πατρίδας, η ιστορία των Ελλήνων τις έχει καταγράψει. Όπως οι ηρωϊκές πράξεις του κάθε πατριώτη με την εκτέλεση τους εντός εθνικού αγώνα, «δεν ανήκουν» σ' αυτόν, αλλά στην ιστορία, έτσι και οι πράξεις αυτές του αείμνηστου Ανδρέα Λοΐζου επίσης «δεν ανήκουν» πλέον σ' αυτόν, (στην δεύτερη περίπτωση με τιμή «δεν ανήκουν» ούτε και στον καλό πατριώτη δικηγόρο Π. Γεωργίου) αλλά στην ιστορία, και το όνομα τους, επάξια είναι καταγεγραμμένο στις σελίδες των ηρώων της ιστορίας των Ελλήνων στον κατά των Εγγλέζων Τιτάνιο τους αγώνα.

Επανερχόμενοι όμως στην ομοιόμορφη άσκηση του δικαίου μέσα από την κατά το μάλλον δυνατόν(αντικειμενικά) δικαιομορφία των αποφάσεων.

Απλό του δημοτικού (υποθετικό και αντίθετο) παράδειγμα όμως φωνακτό: φανταστήκατε το δικαστήριο Λεμεσού για π.χ. το τάδε τροχαίο αδίκημα (γενικά και εξ αντικειμένου και πέραν της τυχόν εξατομίκευσης της ποινής προς το πρόσωπο του κατηγορούμενου) να επιβάλλει χρηματικό πρόστιμο 100 και για το ίδιο ακριβώς αδίκημα το δικαστήριο Λάρνακας 500; Δεν θα τρέχουν όλοι Λεμεσό να τύχουν των ...χαμηλών ποινών;

Δεύτερο παράδειγμα: αν για μια υπόθεση τραπεζικού δανείου με εξ αντικειμένου τα ίδια γεγονότα και τα ίδια περίπου νομικά χαρακτηριστικά π.χ. το δικαστήριο Αμμοχώστου αποδεκτεί ισχυρισμούς εναγομένου για επαχθείς όρους ένεκα καταχρηστικής ρήτρας/ρητρών, καθώς και επιβολή σκληρών, δυσανάλογων, επαχθών και παράνομων όρων σε συμβόλαιο ένεκα διαπραγματευτικής συμπεριφοράς λόγω ισχυροτέρας και δεσπίζουσας θέσης κ.λ.π. από πλευράς εναγόντων και ακυρώσει ως εκ τούτου την συγκεκριμένη σύμβαση ενώ π.χ. το δικαστήριο Λευκωσίας για την ίδια υπόθεση πεί ότι όλα είναι εντάξει, τότε τί θα σημαίνει αυτό; Και μάλιστα αν οι εναγόμενοι στις υποθέσεις αυτές είναι φίλοι ή γείτονες ή συγχωριανοί, άρα αστραπιαία θα μαθευτεί το αποτέλεσμα αυτό, θα μπορούμε τότε για ένα λεπτό ειδικά εμείς ως πλησιέστεροι προς το θέμα, να φανταστούμε από μια την απογοήτευση της κοινωνίας μας προς την δικαιοσύνη και από την άλλη την κατάσταση στην οποία θα περιέλθει η επαγγελματική μας υπερηφάνεια ως δικηγόροι;

Αρα το «χρυσό» ζητούμενο: ομοιόμορφη άσκηση του δικαίου.

Τί συγκροτεί η ομοιόμορφη άσκηση του δικαίου;

Απάντηση: της **ευθυδικίας** τον ισχυρό πυλώνα.

Τί εξασφαλίζει η ευθυδικία;

Απάντηση: την σταθερή και **δίκαιη** κρίση!

Τί συγκροτούν και τα τρία στοιχεία:(i) η **ομοιόμορφη άσκηση του δικαίου** (ii) η **ευθυδικία** (iii) η **δίκαιη** κρίση και τί **καταληκτικά** εγγυώνται προς την κοινωνία;

Απάντηση: Την **ασφάλεια** του δικαίου.

Θα ακολουθήσει κεφ. 17